

Повна назва: ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Статус: варіативна

Мета: Пропонована дисципліна «Вступ до спеціальності» розрахована на студентів I курсу та спрямована на ознайомлення їх із навчальними планами, програмами та основними вимогами щодо організації навчального процесу з підготовки фахівців з міжнародних відносин. Навчальна дисципліна дає уявлення про етапи історичного розвитку міжнародної системи, забезпечує розуміння зв'язку всіх її складових – держав, міжурядових та неурядових організацій, транснаціональних корпорацій, індивідів.

Обсяг, методики і технології викладання дисципліни: Курс передбачає висвітлення загальних проблем міжнародних відносин і світової політики, ознайомлення основними категоріальними поняттями, класифікацією джерел і літератури та методикою самостійної роботи з джерелами і літературою з міжнародних відносин та зовнішньої політики.

Актуальність та значення курсу полягають передусім у тому, що він знайомить студентів з основними поняттями дисциплін «Міжнародні відносини та світова політика», «Теорія міжнародних відносин», «Конфліктологія та теорія ведення переговорів», «основи дипломатії», та є базовим для вивчення інших професійних курсів.

Методи навчання

Метод навчання – спосіб подання (представлення) інформації студентові у ході його пізнавальної діяльності, реалізований через дії, які зв'язують педагога та студента.

Основними методами, які використовуються у навчальному процесі при вивченні предмету «Вступ до спеціальності » є:

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний. Даний метод знаходить широке застосування для передачі великого масиву інформації на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у «готовому» виді. Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки і залишаються у рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.

2. Репродуктивний метод (репродукція – відтворення). Використовується переважно на семінарських заняттях, коли діяльність студентів організовується за кількарізним відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні роботи і різні форми самоконтролю.

Застосовується у взаємозв'язку з інформаційно-рецептивним методом (який передус репродуктивному). Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмінь у студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікація).

3. Метод проблемного викладу, використовується у побудові змістовної частини

курсу (теми лекцій і семінарів). Важливою складовою даного методу є розкриття пошуків різних підходів у вирішенні тієї чи іншої проблеми. При цьому викладач реалізує розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів. Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки викладача.

4. Частково-пошуковий, або евристичний, метод, який полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань. Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах і колоквиумах.

5. Дослідницький метод. Є важливою складовою самостійної роботи студента, оскільки вони самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть аналіз сучасних проблем міжнародних відносин та інші дії пошукового характеру. У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності.

Під час семінарських занять можуть використовуватися елементи дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі).

Дискусійні методи виступають як засіб не тільки навчання, але й виховання.

Знання та навички:

Студенти повинні знати:

- основні підходи до визначення сутності міжнародних відносин;
- головні категорії з курсу "Вступ до спеціальності";
- історичні типи міжнародної системи;
- особливості становлення сучасної системи міжнародних відносин;
- специфіку формування пріоритетів сучасної зовнішньої політики України.

Студенти повинні вміти:

- розрізняти специфіку понять "міжнародні відносини", "світова політика" "порівняльна політологія";
- характеризувати історичні типи міжнародної системи;
- аналізувати специфіку становлення сучасної системи міжнародних відносин та визначати місце в ній України;
- вільно оперувати набутими фактами та поняттями для підтвердження основних теоретичних узагальнень з міжнародної проблематики;
- вести наукову дискусію, відстоювати й аргументувати свою точку зору, знати погляди вітчизняних та зарубіжних дослідників на ф чи іншу проблему, готувати наукові доповіді та виступати з ними.

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): 28 годин лекцій і 14 годин семінарів, 48 годин самостійної роботи (3 кредити ЄКТС).

Види робіт: форми та умови проведення контрольних заходів.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів є важливою складовою навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі.

Процес контролю передбачає декілька етапів:

- 1) перевірку (виявлення рівня отриманих студентами знань, умінь і навичок);
- 2) оцінювання (вимірювання рівня знань, умінь і навичок і порівняння їх з певними стандартами, окресленими вимогами навчальної програми);
- 3) облік (фіксація результатів у вигляді оцінок, балів, рейтингу у журналі, заліковій книжці, залікових чи екзаменаційних відомостях).

Контролюючи навчально-пізнавальну діяльність студентів, викладач спрямовує свої зусилля на вирішення наступних завдань:

- виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, ступеня відповідності отриманих умінь і навичок цілям і завданням навчальної дисципліни;
- виявлення труднощів у засвоєнні студентами навчальної інформації та типових помилок з метою їх корекції та усунення;
- визначення ефективності організаційних форм, методів і засобів навчання;
- діагностування рівня готовності студентів до сприйняття нового матеріалу.

Для ефективного контролю забезпечуються наступні вимоги до його організації:

- індивідуальний підхід до оцінки навчальних успіхів студентів, що передбачає виявлення рівня знань, умінь і навичок кожного студента, вибору методів контролю з урахуванням індивідуальних особливостей особистості (типу темпераменту, здібностей, потенційних можливостей тощо);
- об'єктивність, тобто максимально точне визначення рівня навчальних досягнень студентів та їх справедливої оцінки (незалежно від особистісного ставлення викладача до студента) на основі єдиних вимог до всіх студентів згідно критеріїв, окреслених навчальними програмами у відповідності з загальнодержавними стандартами;
- систематичність і системність – здійснення постійного, цілеспрямованого контролю протягом усього періоду навчання у вищому навчальному закладі з використанням поточних результатів (у тому числі модульних контрольних робіт) і тематичних перевірок та підсумкового контролю;
- гласність контролю полягає в ознайомленні студентів з результатами перевірки рівня знань, їх аргументованій оцінці; обов'язковим визначенням тем і розділів програми, які підпорядковуються контролю, та термінів і засобів контролю;

- всебічність контролю означає перевірку і оцінювання теоретичних знань, а також здатності студентів до їх застосовувати на практиці;

- дотримання етичних норм полягає у педагогічній тактовності при аргументації оцінки, доброзичливості і делікатності при висловлюванні критичних зауважень, відчутті міри у заохоченні чи покаранні студентів;

- професійна спрямованість контролю зумовлюється цільовою підготовкою спеціалістів у ВНЗ та має сприяти підвищенню мотивації до навчально-пізнавальної діяльності студентів – майбутніх фахівців.

У перевірці знань з предмету «Вступ до спеціальності» передбачаються такі види контролю:

- поточний (відповіді на семінарах),
- тематичний (підготовка доповіді чи виступу з обраної студентом теми),
- підсумковий (підсумкове тестування й іспит).

Навчальною програмою з курсу «Вступ до спеціальності» передбачено години на самостійну роботу. Ця форма навчання передбачає опанування студентами першого курсу значної кількості проблем і питань відповідно до програми курсу.

Основними напрямками самостійної роботи студентів бакалаврату є робота над літературою і документами з метою вивчення змісту й оцінки цих документів і наукової монографічної літератури, у якій досліджується актуальні питання міжнародних відносин і підготовки політологів-міжнародників; огляд публікацій у періодичних виданнях і наукових статей у фахових журналах («Політика і час», «Зовнішні справи», «Международная жизнь», «Дипломатический вестник» та ін.) опрацювання і використання довідкової літератури (енциклопедії, словники, тематичні довідники та ін.).

Одним із основних завдань самостійної роботи є оволодіння навичками роботи з документами. Опрацювавши документ, студент повинен дати загальну характеристику міжнародних відносин під час його прийняття, стисло викласти його зміст й проаналізувати. Працюючи з документальними джерелами з курсу, необхідно характеризувати ці джерела, аналізувати їх та оцінювати матеріал, викладений в них з урахуванням історичних, політичних умов укладання документу, позиції сторін, стану розвитку науки, особливості сучасної системи міжнародних відносин.

Працюючи з довідковими виданнями та словниками, належить звертати увагу на рік видання енциклопедії, словника, вміти виділяти тенденцію у визначенні того чи іншого поняття, описовість чи аналітичний характер визначення, повноту охоплення явища тощо.

Вивчення курсу передбачає необхідність опрацювання поточної інформації періодичних видань, зважаючи при цьому на специфіку інтересів засновників засобів

масової інформації та зіставляючи їх із національно-державними інтересами, зосереджуватися на визначенні об'єктивності інформації тощо. Найновіший науковий матеріал допомагає вивчати матеріал курсу з урахуванням результатів останніх досліджень, знати про хід і зміст наукових і політичних дискусій, допоможе під час написання наукових робіт та у підготовці до участі у конференціях, дискусіях, круглих столах.

Студент повинен достатньо вправно користуватися персональним комп'ютером. Робота з матеріалами «Інтернету» дає можливість отримувати найновішу інформацію з різних галузей науки. Саме ця навичка є важливою у даному курсі, оскільки питання актуалізації сучасних проблем міжнародних відносин і підготовки спеціалістів-міжнародників систематично вивчається в останні десятиліття і значна частина публікацій продубльована у Всесвітній мережі.

Студенти мають навчитися працювати над рефератами, повідомленнями, доповідями, правильно оформляти науково-довідковий апарат, користуватися каталогами бібліотек і архівів тощо.

Триместровий контроль проводиться у формі іспиту. Триместровий іспит – форма підсумкового контролю з окремої навчальної дисципліни за триместр, що спрямована на перевірку засвоєння теоретичного та практичного матеріалу.

Студента допускають до триместрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на триместр з цієї дисципліни. Відповідно до принципів кредитно-модульної системи, якщо підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни (сума оцінок в балах за окремі оцінювані форми навчальної діяльності) є достатньою для продовження навчання (наприклад, 60Е), то студент має право не складати триместровий іспит.

Іспити складають за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою. Викладач в обов'язковому порядку ознайомлює студентів зі змістом екзаменаційних питань.

Критерії оцінювання знань на іспиті

Вся робота за триместр оцінюється у 100 балів. За кількістю набраних балів визначається рейтингова оцінка з дисципліни за триместр і звичайна оцінка, що проставляється у залікову книжку. У першому триместрі передбачений іспит, у зв'язку з чим ця величина поділяється на дві складові: $100=60+40$. Сума 60 балів і вище оцінюється оцінкою "зараховано".

1. Оцінка 90-100 балів на іспиті ставиться в тому разі, коли:

а) на семінарських заняттях відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо

конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується у просторі та часі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає закономірності історичного розвитку і політичного процесу;

б) на належному рівні виконані всі завдання для самостійної роботи, які не містять плагіату, відзначаються самостійністю і творчим підходом;

в) студент має навички користування картами, схемами, довідниками; статистичний матеріал може втілити в схемах, діаграмах, графіках, вміє складати хронологічні таблиці;

г) відповідь дає грамотною українською літературною мовою, без русизмів, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу та 2-3 помилки мовно-стилістичного характеру. Письмові роботи також мають бути виконаними грамотно, українською літературною мовою;

д) студент відпрацював всі пропущені практичні і семінарські заняття.

2. Оцінка 82-89 балів ставиться в тому разі, коли:

а) відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, орієнтується у просторі і часі, допускаючи при цьому 1-2 помилки, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає основні закономірності історичного розвитку і політичного процесу, у деяких випадках нечітко формулюючи їх;

б) студент має навички користування картами та іншими наочними посібниками, складає графіки, схеми, діаграми, таблиці, допускаючи при цьому незначні помилки;

в) відповідь дає в цілому грамотною українською літературною мовою, але допускає русизми, стилістичні, орфографічні та пунктуаційні помилки (не більше 5-6);

г) на належному рівні виконані письмові завдання, де відсутній плагіат; може бути допущено надмірне цитування літератури і джерел;

д) студент відпрацював всі пропущені заняття.

е) оцінка 75-81 бал ставиться за тими ж критеріями, але допускає більшу кількість помилок в усних відповідях і письмових роботах.

2. Оцінка 67-74 бали ставиться в тому разі, коли:

а) студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у просторі і часі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних історичних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

б) слабо орієнтується на політичній карті, допускає помилки при складанні таблиць, графіків, схем, діаграм;

в) при викладі українською мовою допускає помилки, русизми, що свідчить про

недостатню його мовну культуру;

г) виконав усі письмові завдання для самостійної роботи, без плагіату, але допусти при їхньому виконанні надмірне цитування, не проявив у достатній мірі творчого підходу;

д) заняття відвідує, але не регулярно;

е) оцінка 60-66 балів виставляється за умови, що студент допустив більшу кількість помилок за всіма параметрами, порівняно з оцінкою Д.

3. Оцінка 0-59 балів ставиться в тому разі, коли:

а) студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу, не орієнтується у просторі і часі, не вміє визначити причинно-наслідкові зв'язки, сформулювати історичні закономірності;

б) не виконав завдань для самостійної роботи, пропускає заняття і не відпрацював їх;

в) не орієнтується на політичній карті, не може скласти хронологічну таблицю, побудувати графік, схему, діаграму;

г) відповідь безграмотна з точки зору української мови;

д) студент відмовляється відповідати на поставлені питання.

Викладач: Шевчук Олександр Володимирович, доктор політичних наук, професор. У 1995 р. закінчив Миколаївський державний педагогічний інститут за спеціальністю «Історія та правознавство». У 2002 р. захистив кандидатську, а в 2009 р. – докторську дисертації. З 2009 р. – професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики.

З жовтня 2011 р. працює на посаді декана факультету політичних наук Чорноморського державного університету ім. Петра Могили. Нагороджений почесними грамотами Управління у справах сім'ї та молоді Миколаївської обласної державної адміністрації (2004) та Миколаївської обласної ради (2006), Подякою МОН України (2014).

Фахівець з питань міжнародних відносин в Азіатсько-тихоокеанському регіоні, зовнішньої політики США, КНР, РФ. Автор більше 150 наукових праць з проблем міжнародних відносин.